

Døgninstitutionernes Årsberetning 2017

Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet

Juni 2018

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning**
- 2. Resumé**
- 3. Lovgrundlag**
- 4. Organisering af døgninstitutionsområdet**
- 5. Døgninstitutionerne for børn og unge samt for personer med vidtgående handicap**
  - 5.1 Udfordringer for døgninstitutionerne**
- 6. Anbringelser i Danmark**
- 7. Tilsynet med døgninstitutionerne**
- 8. Initiativer og indsatser på døgninstitutionsområdet**
  - 8.1 Kompetenceudvikling for ansatte på døgninstitutionerne**
  - 8.2 Udviklingsrådet og Styregruppen for døgninstitutionsområdet**
  - 8.3 Analyse af døgninstitutionernes målgrupper**
  - 8.4 Den danske socialstyrelses analyserapport, september 2017**
- 9. Bilag**

1. Indledning

I henhold til Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn og Landstingsforordning nr. 7 af 3. november 1994 om hjælp til personer med vidtgående handicap skal alle døgninstitutioner for børn og unge og døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap hvert år aflevere en årsberetning til Naalakkersuisut. Naalakkersuisut udarbejder på baggrund heraf en årsberetning (Døgninstitutionernes Årsberetning), som skal omdeles til Inatsisartut.

Årsberetningen omfatter de selvstyrejede døgninstitutioner for børn og unge, de kommunale og de selvejende døgninstitutioner for børn og unge samt de landsdækkende døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap.

Der er ikke lovhjemmel til hverken kommunale eller selvejende døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap.

Årsberetningen omfatter ikke bokollektiver og beskyttede boenheder for personer med vidtgående handicap, som er kommunale botilbud, - ikke døgninstitutioner.

2. Resumé

Alle døgninstitutioner for børn og unge og døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap skal hvert år aflevere en årsberetning til Naalakkersuisut. Naalakkersuisut udarbejder på baggrund heraf en årsberetning (Døgninstitutionernes Årsberetning), som skal omdeles til Inatsisartut. Døgninstitutionernes Årsberetning har til formål at give et landsdækkende overblik over den aktuelle situation på døgninstitutionsområdet.

Nogle børn og unge og personer med vidtgående handicap anbringes uden for hjemmet. Årsagerne til behovet for en anbringelse uden for hjemmet kan være forskellige. En anbringelse uden for hjemmet kan enten være til en plejefamilie eller en døgninstitution. Døgninstitutionernes Årsberetning omhandler alene døgninstitutionsområdet.

Døgninstitutionerne for børn og unge og for personer med vidtgående handicap har forskellige specialiserede og målrettede tilbud. Døgninstitutionerne varetager en både stor, krævende og vigtig opgave med at skabe gode rammer og vilkår for anbragte børn og unge samt for personer med vidtgående handicap.

I lighed med tidligere år står døgninstitutionerne over for en række udfordringer, herunder manglende handleplaner, hyppig udskiftning af personale, utilstrækkelig efteruddannelse, opkvalificering og kompetenceudvikling af personale på døgninstitutionerne, vanskeligheder med rekruttering og fastholdelse af uddannet personale på døgninstitutionerne, vanskeligheder i samarbejdet med f.eks. skoler og anbringende kommuner, døgninstitutionernes fysiske rammer og faciliteter mv.

Der er fortsat behov for udvikling og forbedring af døgninstitutionsområdet.

I 2017 har man:

- Oprettet Socialstyrelsen under Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen, herunder en styrket Døgn- og Visitationsafdeling.
- Vedtaget ny lovgivning (Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn og Selvstyrets bekendtgørelse nr. 19 af 24. november 2017 om oprettelse og drift af døgninstitutioner for børn)
- Styrket tilsynet med døgninstitutionerne
- Fortsat sat fokus på kompetenceudvikling for ansatte på døgninstitutionerne

- Oprettet et Udviklingsråd til Socialstyrelsen samt en Styregruppe for døgninstitutionsområdet
- Taget initiativ til en analyse af døgninstitutionernes målgrupper
- Udarbejdet en analyserapport om bl.a. døgninstitutionsområdet

Fælles for ovenstående er ønsket om en styrkelse af døgninstitutionsområdet.

3. Lovgrundlag

Den 1. juli 2017 trådte Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn i kraft, hvorfor Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge blev ophævet.

I lighed med Landstingsforordning om hjælp til børn og unge gælder det, jf. § 33 i den nye Inatsisartutlov om støtte til børn, at alle døgninstitutioner skal afgive en årsberetning til Naalakkersuisut. Naalakkersuisut udarbejder på baggrund heraf en årsberetning, som omdeles til Inatsisartut på Inatsisartuts forårssamling.

Oprettelse og drift af døgninstitutioner reguleres i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 19 af 24. november 2017 om oprettelse og drift af døgninstitutioner for børn, som trådte i kraft den 27. november 2017.

På handicapområdet udgør Landstingsforordning nr. 7 af 3. november 1994 om hjælp til personer med vidtgående handicap med senere ændringer lovgrundlaget for døgninstitutionerne for personer med vidtgående handicap.

Med den nye lov om støtte til børn får døgninstitutionerne mere præcise krav, blandt andet om at de skal udarbejde behandlingsplaner for alle anbragte børn, og at de skal orientere og samarbejde med kommunen, når der sker væsentlige ændringer i barnets forhold.

Selvejende og kommunale døgninstitutioner for børn skal være godkendt af Naalakkersuisut og have indgået en driftsaftale med Naalakkersuisut, før institutionen må anvendes som døgninstitution, der kan anbringes børn på. Naalakkersuisut pålægges endvidere at fastsætte nærmere regler for, hvilke krav der skal opfyldes for, at en institution kan anses for at være en døgninstitution for børn.

I forbindelse med ikrafttrædelsen af den nye bekendtgørelse nr. 19 af 24. november 2017 om oprettelse og drift af døgninstitutioner er der blevet nedsat en arbejdsgruppe, der skal udarbejde en ny procedure for godkendelse af de eksisterende døgninstitutioner og for nye døgninstitutioner. Arbejdsgruppen har påbegyndt arbejdet med at få udarbejdet godkendelsesprocessen baseret på 8 kvalitetstemaer, 1) målgrupper, metoder og resultater, 2) Organisation og ledelse, 3) Fysiske rammer, 4) Kompetencer, 5) Uddannelse og beskæftigelse, 6) Selvstændighed og relationer, 7) Sundhed og trivsel og 8) Økonomi. Disse temaer er baseret på § 28, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 19 af 24. november 2017 om oprettelse og drift af døgninstitutioner for børn.

Ultimo 2017 blev det besluttet, at der i januar 2018 skulle afholdes et seminar, der havde til formål at konkretisere kvalitetstemaerne yderligere i forhold til hvilke kriterier, der bør vægtes i forbindelse med en godkendelse af en ansøgning af en eksisterende eller en nyoprettet døgninstitution. Udgangspunktet var at understøtte et generelt kvalitetsløft af døgninstitutionerne gennem et ensrettet og struktureret godkendelsesforløb baseret på kvalitetstemaerne. Forstandere fra døgninstitutioner, fagpersoner fra Tilsynsafdelingen og Socialstyrelsen i henholdsvis Grønland og Danmark blev inviteret til at deltage i seminaret.

4. Organisering af døgninstitutionsområdet

Naalakkersuisut har drifts- og udviklingsansvaret for de selvstyrejede, landsdækkende døgninstitutioner for børn og unge samt for personer med vidtgående handicap.

Kommunerne kan oprette og drive døgninstitutioner for børn og unge og selvejende institutioner kan oprette og drive døgninstitutioner for børn og unge. Både kommunale og selvejende døgninstitutioner for børn og unge skal være godkendt af Naalakkersuisut og der skal være indgået en gyldig driftsaftale med Naalakkersuisut

Ansvar for at sikre et passende udbud af specialiserede døgninstitutioner er forankret i Naalakkersuisut, men drøftes løbende med kommunerne.

Primo 2017 blev Socialstyrelsen oprettet under Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen. Oprettelsen af Socialstyrelsen sker på baggrund af en politisk beslutning på et møde i den politiske koordinationsgruppe i september 2015 om en reorganisering, så bl.a. drift og udvikling på døgninstitutionsområdet fremadrettet vil være placeret i én landsdækkende socialstyrelse.

En af Socialstyrelsens hovedopgaver er drift og udvikling af døgninstitutionsområdet. Med oprettelsen af Socialstyrelsen er Døgninstitutionsafdelingen ændret til Døgn- og Visitationsafdelingen og er organisatorisk og fysisk placeret i Socialstyrelsen. Der er endvidere foretaget en opnormering i Døgn- og Visitationsafdelingen.

Døgn- og Visitationsafdelingen varetager drifts- og udviklingsopgaver på området, herunder det daglige arbejde og kontakt med døgninstitutionerne, bl.a. med at vejlede og rådgive, behandling af ansøgninger om indgåelse af driftsaftaler, visitation mv.

Døgn- og Visitationsafdelingen varetager den overordnede ledelse, koordinering og drift af de selvstyrejede landsdækkende døgninstitutioner for børn og unge og for de selvstyrejede døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap.

Døgn- og Visitationsafdelingen registrerer og monitorerer indkomne indberetninger fra døgninstitutionerne om eventuelle magtanvendelser og/eller vold og trusler, alvorlige hændelser eller f.eks. misforhold på døgninstitutionerne.

Døgn- og Visitationsafdelingen administrerer Den Centrale Venteliste (DCV), som omfatter både børn og unge samt personer med vidtgående handicap til de selvstyrejede døgninstitutioner.

Døgn- og Visitationsafdelingen foretager ikke tilsyn, da opgaven er blevet placeret i en særskilt tilsynsenhed i Departementet.

Departementets og Socialstyrelsens øvrige afdelinger bistår Døgn- og Visitationsafdelingen, f.eks. vedrørende budgetlægning og budgetopfølgning, takster, juridiske spørgsmål mv.

Pr. 31. december 2017 blev der anvendt ca. 182 mio. kr. på døgninstitutioner for børn og unge og ca. 149 mio. kr. på døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap, i alt ca. 331 mio. kr.

5. Døgninstitutioner for børn og unge samt for personer med vidtgående handicap

Mange børn og unge har så alvorlige sociale, adfærdsmæssige og personlige udfordringer, at de kræver en høj specialiseret socialpædagogisk indsats med en specifik faglig viden og indsigt. Døgninstitutionerne skal så vidt muligt hjælpe de anbragte børn og unges sociale og socialpædagogiske udfordringer.

På handicapområdet er der ligeledes et stort behov for specialiserede døgntilbud. Døgn tilbuddene dækker et meget bredt diagnoseområde med en specialisering fokuseret på de respektive diagnoseområder. Døgninstitutionernes hovedformål er at sikre personer med vidtgående handicap en god tilværelse. Hensigten er endvidere, at personkredsen, hvis det er muligt, skal lære at klare sig i eget hjem, når borgeren selv udtrykker ønske herom, og den pågældendes velfærd ikke herved udsættes for fare.

Opretholdelsen og videreudvikling af specialiserede tilbud er vigtig. Særligt fokus er der på vigtigheden af fortsat at udvikle flere specialiserede tilbud med henblik på at undgå, at det bliver nødvendigt med en anbringelse i relevant botilbud i Danmark.

Der er en bred vifte af døgninstitutioner målrettet og tilpasset målgrupper og brugere med meget forskellige behov.

På tilsvarende vis er institutionsmassen i form af størrelsen og alder på bygninger, fysiske faciliteter mv. forskellig. Herudover har en række døgninstitutioner for børn og unge tilknyttede satellitinstitutioner.

Der er selvstyrejede, kommunale samt selvejende døgninstitutioner for børn og unge samt selvstyrejede døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap. Alle døgninstitutioner er lovmæssigt forpligtet til at aflevere en årsberetning til Naalakkersuisut, som bl.a. danner grundlag for Naalakkersuisuts årsberetning til Inatsisartut.

I bilaget er listet en oversigt over alle døgninstitutioner for børn og unge samt for personer med vidtgående handicap.

På hjemmesiden www.uupi.gl kan man læse mere om den enkelte døgninstitution, herunder det pædagogiske arbejde, ligesom en række døgninstitutioner har deres egne hjemmesider.

Den enkelte døgninstitutionens pædagogiske tilgang og metode vil ikke blive gennemgået i nærværende årsberetning, ligesom de enkelte døgninstitutioners anbragtes diagnoser, fysiske og psykiske handicap heller ikke vil blive gennemgået.

Overordnet gøres der brug af en bred vifte af pædagogiske tilgange, herunder konsekvenspædagogik, anerkendende pædagogik, systemiske og miljøterapeutiske tilgange.

Særligt gælder det for døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap, at en stor del af deres arbejde består i optræning og træning ved brug af forskellige, individuelt tilpassede tilgange. Udgangspunktet er selvhjulpenhed til glæde og gavn for den enkelte med henblik på en øget livskvalitet.

Fælles for alle døgninstitutioner er, at der arbejdes på at skabe struktur, tryghed og forudsigelighed i hverdagen gennem brug af faste rammer. Der tages udgangspunkt i den enkelte og tilgangen er anerkendende.

Fælles for en stor del af døgninstitutionerne er, at de i høj grad gør brug af naturen. Der arrangeres ture mv. til lands og til vands. En række døgninstitutioner har både egen hytte og båd.

Anbragte med vidtgående handicap har visse begrænsninger i forhold til fysisk udfoldelse, herunder i naturen. Alligevel gør en række døgninstitutioner aktivt brug af naturen i det omfang, det er muligt. Turene fungerer som afbræk i hverdagen, hvilket i sig selv har en stor værdi for den enkelte. Det giver nye muligheder for et intensivt arbejde med den enkelte.

En række døgninstitutioner bruger aktivt kreativitet i deres arbejde, f.eks. med sport, musik og kunst. Gennem f.eks. kunst kan svære emner bearbejdes. Det giver den enkelte nye og anderledes udtryksmuligheder i behandlingsforløbet.

En aktiv og forskellig inddragelse af kreativitet i dagligdagen er således udviklende for den enkelte, og det kan give afløb for følelser og afreagering. En del anbragte har voldelig adfærd og har svært ved at sætte grænser, både over for sig selv, andre og for omgivelserne generelt. Det handler grundlæggende om at give den enkelte succesoplevelser, som kan motivere dem fremadrettet.

Døgninstitutionerne løfter en stor opgave i forhold til at give bedre udviklingsvilkår, behandling og rammebetingelser, der er tilpasset den enkeltes behov og ønsker.

Der bliver lagt mange kræfter i at sikre de anbragte børn og unge de bedste betingelser for at bearbejde svigt, overgreb og misbrug, der har præget deres opvækst frem til anbringelsen. Under anbringelsen skal de ikke alene bearbejde de traumer, de har med sig. De skal også lære at agere i nærkontakt med andre, altså basale sociale spilleregler og det at blive respekteret og respektere andre.

Hvad angår døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap arbejdes der ligeledes med intensivt på at skabe de bedst mulige rammer ud fra den enkeltes forudsætninger og behov. Udgangspunktet er, at den enkelte skal have en hverdag med meningsfuldt indhold og værdi, trods handicap af den ene eller anden karakter.

I de enkelte døgninstitutioners årsberetninger peges der på en række udfordringer, hvilket kortfattet uddybes i det følgende.

5.1 Udfordringer på døgninstitutioner for børn og unge og personer med vidtgående handicap

Mange af de børn og unge, der i dag anbringes på døgninstitution, er mere skadede eller belastede end tidligere. Anbragte børn og unge har været udsat for vold eller været udsat for seksuelle overgreb og ofte sker anbringelserne så sent, at de anbragte børn og unge er yderligere skadede eller belastede, når de anbringes på døgninstitutionen.

Den hyppige udskiftning af personale vanskeliggør imidlertid en konsistent og kontinuerlig pædagogisk tilgang, behandling og træning. Endvidere har store dele af personalegruppen ikke de fornødne pædagogiske kompetencer.

Begge forhold har en betydning for kvaliteten af indsatsen over for den anbragte.

Den store udskiftning af personale og ofte mangel på pædagogiske ressourcer og faglig kompetence gør det f.eks. vanskeligt at imødekomme behandlingsbehovet, især når der er tale om en sen anbringelse. Døgninstitutionerne efterlyser derfor en styrket og tidligere indsats for børn og unge, idet det øger muligheden for at hjælpe og behandle børn og unge.

Derudover er der behov for en intensiveret indsats for personer med vidtgående handicap, f.eks. i forhold til at oprette flere og mere målrettede tilbud og indsatser.

Døgninstitutionerne står over for en række udfordringer, som kan være svære for dem at håndtere. Udfordringerne eller forhold, hvor der er behov for forbedringer på den enkelte døgninstitution og for døgninstitutionsområdet som helhed, kan sammenfattes til bl.a.:

- At der ikke foreligger handleplan for børn og unge og for personer med vidtgående handicap

- At der udarbejdes behandlingsplan for såvel børn og unge som for personer med vidtgående handicap
- Hyppig udskiftning af personale
- Rekruttering og fastholdelse af uddannet personale på døgninstitutionerne
- Efteruddannelse, opkvalificering og kompetenceudvikling af personale på døgninstitutionerne
- Lønvilkaarne for faglærte og ufaglærte på døgninstitutionerne
- Samarbejdet med forældre, politi, sundhedsvæsen, skole, kommune og Døgn- og Visitationsafdelingen, Socialstyrelsen og Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen
- Døgninstitutionernes fysiske rammer og faciliteter

Ovenstående er i vid udstrækning i tråd med det, som den danske Socialstyrelse peger på i analyserapporten "Initiativ om understøttelse af det grønlandske selvstyre på området for socialt udsatte børn og unge i Grønland" fra september 2017.

På døgninstitutionsområdet peger analyserapporten bl.a. på følgende overordnede udfordringer:

- Rummer mange målgrupper (problematisk forbrug af rusmidler, udad reagerende unge, unge som anbringes akut)
- Uklarhed om målgrupper og pædagogik samt lange anbringelser
- Vanskeligheder i samarbejdet med skoler og anbringende kommuner
- Manglende støtte og sparring for nye ledere/forstandere
- Lav grad af videns- og erfaringsudveksling på tværs af døgninstitutionerne

6. Anbringelser i Danmark

Pr. 31. december 2017 var der i alt 115 borgere med vidtgående handicap anbragt i Danmark, fordi alle muligheder for anbringelse i Grønland var udtømt på anbringelsestidspunktet.

Disse borgere er anbragt i forskellige botilbud i Danmark, som imødekommer deres behov. Langt størstedelen af borgerne har været i Danmark i mange år og i de fleste af deres leveår.

Administrationen forbundet med anbringelser i Danmark har indtil den 1. oktober 2016 været varetaget af Departementets afdeling i Grønlands Repræsentation i København. Fra den 1. oktober 2016 blev administrationen hjemtaget til Departementet. Med oprettelsen af Socialstyrelsen varetages opgaven dér. Formålet med hjemtagelsen af administrationen er at sætte større fokus på forebyggelse af anbringelser i Danmark, bl.a. ved at udbygge mulighederne for tilbud i Grønland, som imødekommer behovene hos borgerne med vidtgående handicap. Endvidere er formålet at sætte fokus på udbygning af tilbud i Grønland, som kan imødekomme behovene hos borgerne med vidtgående handicap, anbragt i Danmark, således at der blive bedre mulighed for at vende hjem til Grønland.

I 2017 blev der fortsat arbejdet på at opbygge administrationen i Socialstyrelsen vedrørende de anbragte borgere i Danmark, herunder sikre et tæt samarbejde med såvel de grønlandske hjemkommuner samt de danske kommuner og de danske botilbud, hvor borgerne er anbragt.

7. Tilsynet med døgninstitutionerne

Tilsynsenheden fører bl.a. tilsyn med de selvstyrejede, de kommunale og de selvejende døgninstitutioner for børn og unge samt for de selvstyrejede døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap.

Tilsynsenheden blev oprettet i 2016 for at samle tilsynet på det sociale område og for at udskille tilsynsopgaven fra de øvrige departementale og driftsmæssige opgaver inden for området. Tilsynsenheden er organisatorisk en del af Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen, men er pålagt at føre et uvildigt tilsyn, uafhængigt af de departementale opgaver.

Tilsynsenhedens hjemmel til at føre tilsyn med døgninstitutioner for børn og unge fremgår af §§ 9 og 11 i Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn. Hjemlen til tilsyn med døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap fremgår af § 6 i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 6 af 16. februar 2006 om tilsyn med det sociale område.

I 2017 blev der ført tilsyn med 8 døgninstitutioner. Siden Tilsynsenhedens oprettelse er der i alt blevet foretaget tilsynsbesøg på 24 døgninstitutioner. Der udestår 4 døgninstitutioner, som Tilsynsenheden skal føre tilsyn på.

Tilsynsenheden har som målsætning, at alle døgninstitutioner skal have mindst ét besøg i løbet af 2 år, og at minimum hvert andet besøg skal være uanmeldt. Ud fra de gennemførte tilsyn kan Tilsynsenheden konstatere, at den aktuelt største udfordring for døgninstitutionerne er manglen på uddannet og stabil arbejdskraft. Dette gør det bl.a. svært at indføre og holde fast i en pædagogisk linje.

Manglen på uddannet personale er generelt en udfordring. Men på især én døgninstitution har manglen på uddannet personale medført, at Tilsynsenheden har haft et skærpet fokus på døgninstitutionen i sidste del af 2017. Socialstyrelsen har i samarbejdet med døgninstitutionen udarbejdet en handlingsplan, der har medført en omlægning af døgninstitutionens ledelse, personalesammensætning og arbejdsform, så døgninstitutionen fremover kan yde den behandling af de anbragte, der er nødvendig.

En anden udfordring for døgninstitutionsområdet er, at grundlaget for en anbringelse ikke i alle tilfælde er klart beskrevet i en handleplan fra den anbringende kommune. I flere tilfælde kommer en handleplan først lang tid efter anbringelsen. Handleplanen er ofte skrevet på en måde, der ikke giver klarhed over, hvad formålet med anbringelsen er, og hvad der skal arbejdes med under anbringelsen.

§ 48 i Inatsisartutlov om støtte til børn kræver, at døgninstitutionerne for børn og unge skal udarbejde en årlig behandlingsplan, der skal tage udgangspunkt i den kommunale handleplan. Mange døgninstitutioner har haft store udfordringer med at udarbejde disse handleplaner, bl.a. fordi det er en ny måde at arbejde på. Det er i flere tilfælde ikke muligt at tage udgangspunkt i handleplanen, ligesom man kan mangle de nødvendige kompetencer til at lave behandlingsplanen.

8. Initiativer og indsatser på døgninstitutionsområdet

I det følgende beskrives en række udvalgte nye initiativer og indsatser, hvis udgangspunkt er en styrkelse af den enkelte døgninstitution såvel som for døgninstitutionsområdet som helhed.

8.1 Kompetenceudvikling for ansatte på døgninstitutionerne

Der er fortsat et stort behov for opkvalificering, efteruddannelse og kompetenceudvikling af de ansatte på døgninstitutionerne.

På døgninstitutionerne er der både ansat uddannet personale, primært inden for det sociale og sundhedsfaglige område, og ufaglærte. De ansatte på døgninstitutionerne har forskellig uddannelsesmæssig baggrund, herunder pædagoger, socialhjælpere, sundhedsmedhjælpere, fysioterapeuter, socialrådgivere, psykologer, sygeplejersker, ergoterapeuter, faglærere, psykoterapeuter, skibsassistenter, medhjælpere og administrativt personale. Der er ansat en del vikarer.

For at døgninstitutionerne skal kunne løfte det krævende arbejde, der er på døgninstitutionerne, er det vigtigt at sikre, at de ansatte på døgninstitutionerne får de nødvendige redskaber og kompetencer. Det kræver f.eks. specialpædagogiske kompetencer at varetage opgaverne på døgninstitutionerne, hvor de anbragte ofte er behandlingskrævende. Mulighed for opkvalificering, efteruddannelse og kompetenceudvikling er også en måde at gøre det attraktivt at arbejde på en døgninstitution, herunder fastholde medarbejdere. Døgninstitutionerne ønsker, at der afholdes kurser, og at der generelt er mulighed for opkvalificering og efteruddannelse mv.

I de seneste par år er der bl.a. etableret en psykoterapeutuddannelse, diplomuddannelse for pædagoger ansat på døgninstitutioner, modulopbygget kurser for ufaglærte på døgninstitutionerne samt decentral socialrådgiveruddannelse.

Socialstyrelsen afholder endvidere løbende forstanderseminarer, kurser mv. for de ansatte på døgninstitutionerne. Der arbejdes løbende på at give kompetenceudvikling både for ufaglærte og faglærte i døgninstitutionerne, f.eks. ved at tilbyde ufaglærte meritgivende modulopbyggede kurser samt diplomuddannelse for faglærte på døgninstitutionerne.

8.2 Udviklingsrådet og Styregruppen for døgninstitutionsområdet

I forbindelse med oprettelsen af Socialstyrelsen er der blevet oprettet et Udviklingsråd og en Styregruppe for døgninstitutionerne. Implementering mv. er igangsat.

Udviklingsrådet har til opgave at rådgive socialområdet i forhold til behov, kompetenceudvikling, metodeudviklingsbehov, sags understøttelse, specialiserede indsatser mv. idet Socialstyrelsens opgave er at understøtte kommunerne bredt på alle områder. Kommunernes medlemskab af Udviklingsrådet betyder, at kommunernes behov i højere grad bliver imødekommet.

Styregruppen for døgninstitutioner er et indstillende organ med det formål at sikre videreudvikling af døgninstitutionernes specialviden og faglighed. Styregruppen kan udarbejde indstillinger til Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen, når der vurderes at være behov for initiativer eller beslutninger, der ligger uden for Socialstyrelsens kompetenceområde.

8.3 Analyse af døgninstitutionernes målgrupper

Ultimo 2017 har Døgn- og Visitationsafdelingen i Socialstyrelsen taget initiativ til at igangsætte en analyse af døgninstitutionernes målgrupper.

Formålet med analysen er overordnet at skabe et mere differentieret og kvantitativt overblik over døgninstitutionernes målgrupper, herunder udviklingstendenser, særlige udfordringer og behov. Endvidere skal undersøgelsen bidrage til at kortlægge behovet for supplerende og specialiserede døgn- og dagtilbud, ligesom den skal skabe et styrket grundlag for at planlægge de fysiske udbygninger på området.

Analysen vil bl.a. omfatte spørgeskemaer, som skal skabe et mere kvantitativt overblik over de udfordringer i målgruppen, som bl.a. er blevet fremhævet i Naalakkersuisuts tidligere Døgninstitutionernes Årsberetninger til Inatsisartut.

I henhold til Inatsisartutlov om støtte til børn skal både de selvejende og selvstyrejede døgninstitutioner være tilknyttet en central visitationsenhed. Visitationsenheden er placeret i Døgn- og Visitationsafdelingen i Socialstyrelsen og skal styrke fagligheden på døgninstitutionsområdet. Formålet er at sikre det bedst mulige match mellem barnets behov og døgninstitutionens kompetencer, ligesom enheden skal skabe et bedre overblik over kommunernes behov for døgninstitutionspladser.

Den centrale visitation er centrum for systematisk at monitorere udviklingen i døgninstitutionernes målgrupper og behovet for specialisering og udbygning på døgninstitutionsområdet – både for børn, unge og personer med vidtgående handicap.

Det overordnede formål er at sikre en bedre metode og praksis for anbringelserne på døgninstitutionerne samt sikre match mellem udbud (antal pladser på døgninstitutioner) og efterspørgsel (anbragtes behov mv.).

8.4 Den danske socialstyrelses analyserapport, september 2017

Som led i satspuljeaftalen på Social- og Indenrigsområdet 2017-2020 har den danske Socialstyrelse udarbejdet analyserapporten "Initiativ om understøttelse af det grønlandske selvstyre på området for socialt udsatte børn og unge i Grønland" (september 2017) i samarbejde med Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen og Socialstyrelsen.

Analyserapporten afdækker bl.a. døgninstitutionsområdet og peger på en række overordnede udfordringer og anbefalinger på døgninstitutionsområdet.

Overordnede udfordringer på døgninstitutionsområdet er bl.a.:

- Rummer mange målgrupper (problematisk forbrug af rusmidler, udad reagerende unge, unge som anbringes akut)
- Uklarhed om målgrupper og pædagogik samt lange anbringelser
- Vanskeligheder i samarbejdet med skoler og anbringende kommuner
- Manglende støtte og sparring for nye ledere/forstandere
- Lav grad af videns- og erfaringsudveksling på tværs af døgninstitutionerne

Anbefalinger på døgninstitutionsområdet:

- Alle døgninstitutioner har en klart defineret målgruppe og velbeskrevne pædagogiske metoder og tilgange
- Styrke Døgninstitutionsafdelingen
- Tilbud til børn og unge med problematisk forbrug af rusmidler, unge med udad reagerende adfærd og pladser til akutanbringelse
- Styrkelse af udslusning og efterværn og samarbejde med kommuner
- Ledernetværk
- Tilsynsenheden som ramme for kvalitetsudvikling

I nærværende årsberetning vil de enkelte udfordringer og anbefalinger ikke blive yderligere gennemgået.

Det vil blive vurderet, hvorvidt analyserapportens indhold, herunder udfordringer og anbefalinger, på forskellig vis kan indgå i det videre arbejde.

9. Bilag

Bilag

1. Oversigt over døgninstitutioner for børn og unge og personer med vidtgående handicap
2. Oversigt over relevant lovgivning

Bilag 1 Oversigt over døgninstitutioner

Selvstyrets døgninstitutioner for børn og unge

Meeqqat angerlarsimaffiat, Uummammaq

Sarliaq, Ilulissat

Angerlarsimaffik Isikkivik, Sisimiut

Angerlarsimaffik Pilutaq, Sisimiut

Qasapermiut, Sisimiut

Angerlarsimaffik Aja, Nuuk

Meeqqat Illuat, Nuuk

Kaassassuk, Nuuk

Prinsesse Margrethes Børnehjem, Tasiilaq

Ivaneq (tidligere Røde Kors Børnehjem), Nuuk

Inuusuttut Inaat, Qaqortoq

Selvstyrets døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap:

Meeqqat Angerlarsimaffiat's handicapsatelit, Uummannaq.

Sungiusarfik Ikinngut, Ilulissat

Gertrud Rask Minde, Sisimiut

Najugaqarfik Elisibannguaq, Maniitsoq

Angerlarsimaffik Palleq, Paamiut

Nasippi (Prinsesse Magrethes børnehjems handicapafdeling), Tasiilaq

Sungiusarfik Aaqa, Nuuk

Uulineq, Nuuk

Meeqqat Angerlarsimaffiat Ivaaraq, Qaqortoq

Kommunale døgninstitutioner for børn og unge:

Tupaarnaq, Nuuk

Saqqarlernut Behandlingshjem, Nuuk

Puilasoq, Qasigiannuit

Selvejende døgninstitutioner for børn og unge:

Angerlarsimaffik Pakkutaq, Maniitsoq

Orpigaq, Kangerlussuaq

Qaamasoq, Maniitsoq

Inuuneq – Meeraq – Pinngortitarlu, Nuuk (IMP)

Mælkebøtten, Nuuk

Pitu, Nuuk

Qaamasoq, Nuuk

Sikkerneq, Nuuk

Akilliit, Qaqortoq

Bilag 2 Oversigt over relevant lovgivning

Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn, med senere ændring

Selvstyrets bekendtgørelse nr. 19 af 24. november 2017 om oprettelse og drift af døgninstitutioner for børn

Landstingsforordning nr. 7 af 3. november 1994 om hjælp til personer med vidtgående handicap, med senere ændringer

